

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia. Esitys liittyy merenkululaitoksen organisaatiouudistukseen, jota koskeva hallituksen esitys laiksi merenkululaitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta on eduskunnan käsiteltävänä.

Ehdotuksen mukaan laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia olisivat merenkululaitoksen alusturvallisuusasioita hoitavan yksikön päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies. Käytännössä valvontaviranomaisina toimisivat samat virkamiehet kuin nykyisin.

Mitä laissa nykyisin säädetään merenkuluhallituksesta, koskisi ehdotuksen mukaan merenkululaitosta.

Muutoksenhakujärjestelmää ehdotetaan muutettavaksi siten, että käyttöön otettaisiin ensi vaiheen oikaisuvaatimusmenettely. Oikaisuvaatimus korvaisi valituksen, joka nykyisin voidaan tehdä merenkulkupiirin päätöksestä merenkuluhallitukseen. Valitusoikeutta ei ehdotuksen mukaan voisi käyttää ilman sitä edeltävää oikaisuvaatimusta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1998 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa (370/1995) tarkoitettuja valvontaviranomaisia ovat nykyisin merenkuluhallituksen merenkuluosaston päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies sekä merenkulkupiirin merenkuluntarkastustoimialan päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies.

Eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan hallituksen esitys laiksi merenkululaitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (HE 145/1997 vp). Esityksessä ehdotetaan alusturvallisuuteen liittyvät viranomaistehtävät organisoitaviksi merenkululaitoksen sisällä erilliseksi itsenäiseksi yksiköksi. Yksikkö muodostuisi nykyisestä merenkuluhallituksen merenkuluosastosta ja merenkulkupiirin tarkastustoimialoista. Mainittuun hallituksen esitykseen liittyen ehdotetaan, että uuden merenkululaitoksen keskushallintoon kuuluvan alusturvallisuusasioita hoitavan yksikön päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies

olisivat alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia. Säännös ei aiheuttaisi muutosta nykyiseen käytäntöön, vaan valvontaviranomaisina toimisivat samat virkamiehet kuin nykyisinkin.

Merenkululaitosta koskevassa organisaatiouudistuksessa lähdetään lisäksi siitä, että merenkuluhallitusta kutsuttaisiin jatkossa merenkululaitoksen keskushallinnoksi. Siitä seuraa, että nyt kyseessä olevassa esityksessä sanan merenkuluhallitus sijasta ehdotetaan käytettäväksi sanaa merenkululaitos. Merenkululaitosta koskevissa hallintosäädöksissä ja laitoksen työjärjestyksessä säädettäisiin ja määrättäisiin tarkemmin laitoksen sisäisestä työnjaosta.

Alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain nojalla tehtyyn päätökseen haetaan muutosta valittamalla lain 18 §:n mukaisesti. Muutoksenhaku on järjestetty hallintolainkäyttölaista (586/1996) poikkeavasti. Merenkulkupiirin päätöksestä valitetaan merenkul-

kuhallitukseen ja merenkulkuhallituksen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Jos valitusenalainen merenkulkupiirin päätös koskee aluksen pysäyttämistä, on valitusaika 48 tuntia. Menettelyä on pidetty tarpeellisen laissa tarkoitettujen päätösten erityisen luonteen vuoksi. Valitusasioiden käsittely vaatii laajaa merenkullista ja alusteknistä asiantuntemusta. Koska aluksen pysäyttämisestä saattaa seurata suuria taloudellisia menetyksiä, on päätöksestä tehtävä valitus käsiteltävä nopeasti.

Alusturvallisuuden valvontaa koskevat päätökset tekee nykyisin useimmiten merenkulkupiirin tarkastustoimialan virkamies. Merenkululaitoksenorganisaatiouudistuksen toteutuessa valvontaviranomaisina toimisivat alusturvallisuusyksikön virkamiehet eikä alusturvallisuuden valvontaa organisatorisesti enää hoidettaisi piirihallinnossa. Näin ollen ensimmäisen asteen muutoksenhakua koskevaa säännöstä tulisi muuttaa. Hallintolainkäyttölain mukainen valitusmenettely ei edellä kuvatuista syistä sovi alusturvallisuuden valvontaan liittyvien valitusten käsitelyyn. Sen vuoksi ehdotetaan valitusmahdollisuutta täydennettäväksi oikaisuvaatimuksella. Tällöin valvontaviranomaisena toimivan virkamiehen päätös käsiteltäisiin uudelleen hallintomenettelynä alusturvallisuusyksikössä.

Oikaisuvaatimus olisi varsinaisen lainkäytöksi katsottavan muutoksenhaun eli valituksen pakollinen esivaihe. Oikaisuvaatimuksen tekemisen jälkeen asia olisi käsiteltävä viipymättä uudelleen. Jos oikaisuvaatimus koskee aluksen pysäyttämistä, olisi vaatimus tehtävä 14 päivän kuluessa. Merenkulkupiirin vastaavaa päätöstä koskeva valitus on nykyisin tehtävä 48 tunnin kuluessa. Suomen Varustamoyhdistys on esittänyt määräajan pidentämistä. Perusteluina yhdistys on esittänyt, että jos aluksen pysäyttäminen tapahtuu viikonloppuna tai jonain pidempänä pyhäaikana, oikaisuvaatimuksen tekijä saattaa lyhyen määräajan vuoksi menettää oikeutensa vaatimuksen tekemiseen. Muuten aika oikaisuvaatimuksen ja valituksen tekemiselle olisi 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista kuten nykyäänkin. Oikaisukeinon käyttämisestä on alusturvallisuusvalvontaa koskevan päätöksen yhteydessä annettava ohjeet hallintomenettelylain (598/1982) 24 a §:n mukaisesti.

Esityksen mukaan päätöksestä, jonka alusturvallisuusyksikkö tekee oikaisuvaatimuksen johdosta, valitettaisiin hallintolainkäyttö-

laista poikkeavasti korkeimpaan hallinto-oikeuteen, kuten nykyisin valitetaan merenkulkuhallituksen alusturvallisuuden valvontaa koskevasta päätöksestä. Perusteluna on edelleen, että asiat vaativat nopeaa käsittelyä. Muilta osin valitukseen sovellettaisiin hallintolainkäyttölain säännöksiä. Hallintotuomioistuintoimikunta puolsi mietinnössään (Alueelliset Hallinto-oikeudet; Hallintotuomioistuintoimikunnan mietintö; Komiteamietintö 1997:4) korkeimman hallinto-oikeuden säilyttämistä alusturvallisuuden valvonnasta annetussa laissa tarkoitettussa muutoksenhaussa ainoana muutoksenhakuasteena.

Alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 19 §:n mukaan valitus ei estä lain 14 §:ssä tarkoitettua päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi vastaava säännös oikaisuvaatimuksen osalta.

Lain 23 § ehdotetaan tässä yhteydessä nykyisen lainsäädäntökäytännön mukaisesti muutettavaksi siten, että tarkemmat säännökset annetaan lain täytäntöönpanosta.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia tai organisaatiovaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenneministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, merenkulkuhallitukselta sekä merenkulkualan työnantaja- ja työntekijäjärjestöiltä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy hallituksen esitykseen merenkululaitoksesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta. Mainittu esitys ja tämä esitys tulee käsitellä yhdessä ja niissä ehdotetut lait saattaa voimaan samanaikaisesti.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (370/1995) 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 5 kohta, 13 §, 5 luku sekä 23 § seuraavasti:

5 §

Valvontaviranomaiset

 Merenkululaitoksen alusturvallisuusasioita hoitavan yksikön päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies ovat tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia.

6 §

Valvontaviranomaisten oikeudet

Valvontaviranomaisella on oikeus:

 5) käyttää apuna merenkululaitoksen valtuuttamaa luokituslaitosta aluksen turvalliseen käyttöön liittyvien johtamisjärjestelyjen ja laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmän tarkastuksessa;

13 §

Uhkasakko ja keskeyttämisuhka

Merenkululaitos voi tehostaa 12 §:n 2 momentissa säädettyä määrääystä uhkasakolla tai keskeyttämisuhalla. Uhkasakko ja keskeyttämisuhka voidaan asettaa laivanisännälle tai tämän edustajalle taikka molemmille. Uhkasakosta ja keskeyttämisuhasta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Jos valvontaviranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että laivanisäntä yrittää vält-

tää päätöksen noudattamista siirtämällä aluksen pois Suomen liikenteestä, voi merenkululaitos määrätä, että laivanisännän on annettava uhkasakkoa vastaava vakuus ennen aluksen lähtöä Suomen satamasta. Valvontaviranomaisen määräämän toimenpiteen tultua suoritetuksi on vakuus palautettava laivanisännälle.

5 luku

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

18 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Tämän lain nojalla tehtyyn valvontaviranomaisen päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimus tehdään merenkululaitoksen alusturvallisuusasioita hoitavalle yksikölle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimmalta hallinto-oikeudelta niin kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä on toimitettava oikaisupäätöksen antaneelle viranomaiselle, jonka tulee toimittaa asiassa kertyneet asiakirjat ja oma lausuntonsa viipymättä valitusviranomaiselle. Valitus on käsiteltävä viipymättä.

Oikaisuvaatimus ja valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on kuitenkin tehtävä 14 päivän kuluessa siitä hetkestä, jona päällikkö

tai laivanisäntä on saanut tiedon 14 §:ssä tarkoitetusta pysäyttämispäätöksestä.

19 §

Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhaun vaikutus päätökseen

Oikaisuvaatimuksen tekeminen tai valitus eivät estä 14 §:ssä tarkoitetun aluksen pysäyttämistä, sen käytön rajoittamista eikä sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käytön kieltämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisupäätöksen tekijä tai valitusviranomainen toisin määrää.

23 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Liikenneministeriö voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia säännöksiä alusturvallisuuden valvonnasta. Lisäksi merenkululaitos voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä alusturvallisuuden valvontaan liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Matti Aura*

Laki

alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan alusturvallisuuden valvonnasta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (370/1995) 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 5 kohta, 13 §, 5 luku sekä 23 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

5 §

Valvontaviranomaiset

 Merenkulkuhallituksen merenkulkuosaston päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies sekä merenkulkupiirin merenkuluntarkastustoimialan päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies ovat tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia.

6 §

Valvontaviranomaisten oikeudet

Valvontaviranomaisella on oikeus:

5) käyttää apuna merenkulkuhallituksen valtuuttamaa luokituslaitosta aluksen turvalliseen käyttöön liittyvien johtamisjärjestelyjen ja laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmän tarkastuksessa;

13 §

Uhkasakko ja keskeyttämisuhka

Merenkulkuhallitus voi tehostaa 12 §:n 2 momentissa säädettyä määräystä uhkasakolla tai keskeyttämisuhalla. Uhkasakko ja keskeyttämisuhka voidaan asettaa laivanisännäl-

Ehdotus

5 §

Valvontaviranomaiset

Merenkululaitoksen alusturvallisuusasioita hoitavan yksikön päällikkö ja hänen määräämänsä virkamies ovat tässä laissa tarkoitettuja valvontaviranomaisia.

6 §

Valvontaviranomaisten oikeudet

Valvontaviranomaisella on oikeus:

5) käyttää apuna *merenkululaitoksen* valtuuttamaa luokituslaitosta aluksen turvalliseen käyttöön liittyvien johtamisjärjestelyjen ja laivanisännän turvallisuusjohtamisjärjestelmän tarkastuksessa;

13 §

Uhkasakko ja keskeyttämisuhka

Merenkululaitos voi tehostaa 12 §:n 2 momentissa säädettyä määräystä uhkasakolla tai keskeyttämisuhalla. Uhkasakko ja keskeyttämisuhka voidaan asettaa laivanisännäl-

Voimassa oleva laki

le tai tämän edustajalle taikka molemmille Uhkasakosta ja keskeyttämisuhasta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/90) säädetään.

Jos valvontaviranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että laivanisäntä yrittää välttää päätöksen noudattamista siirtämällä aluksen pois Suomen liikenteestä, voi merenkulkuhallitus määrätä, että laivanisännän on annettava uhkasakkoa vastaava vakuus ennen aluksen lähtöä Suomen satamasta. Valvontaviranomaisen määräämän toimenpiteen tultua suoritetuksi on vakuus palautettava laivanisännälle.

5 luku

Muutoksenhaku

18 §

Valitus

Tämän lain nojalla tehtyyn merenkulkupiirin päätökseen haetaan muutosta valittamalla merenkulkuhallitukseen ja merenkulkuhallituksen päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika on kuitenkin 48 tuntia siitä hetkestä, jona päällikkö tai laivanisäntä on saanut tiedon 14 §:ssä tarkoitetusta merenkulkupiirin tekemästä pysäyttämispäätöksestä.

Valituskirjelmä on toimitettava päätöksen antaneelle viranomaiselle, jonka tulee toimittaa asiassa kertyneet asiakirjat ja oma lausuntonsa viipymättä valitusviranomaiselle. Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Ehdotus

le tai tämän edustajalle taikka molemmille uhkasakosta ja keskeyttämisuhasta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Jos valvontaviranomaisella on perusteltua aihetta epäillä, että laivanisäntä yrittää välttää päätöksen noudattamista siirtämällä aluksen pois Suomen liikenteestä, voi *merenkululaitos* määrätä, että laivanisännän on annettava uhkasakkoa vastaava vakuus ennen aluksen lähtöä Suomen satamasta. Valvontaviranomaisen määräämän toimenpiteen tultua suoritetuksi on vakuus palautettava laivanisännälle.

5 luku

Oikaisuvaatimus ja muutoksenhaku

18 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Tämän lain nojalla tehtyyn *valvontaviranomaisen* päätökseen *tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimus tehdään merenkululaitoksen alusturvallisuusasioita hoitavalle yksikölle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä viipymättä.*

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimmalta hallinto-oikeudelta niin kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valituskirjelmä on toimitettava *oikaisuvaatimuksen* antaneelle viranomaiselle, jonka tulee toimittaa asiassa kertyneet asiakirjat ja oma lausuntonsa viipymättä valitusviranomaiselle. Valitus on käsiteltävä viipymättä.

Oikaisuvaatimus ja valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on kuitenkin tehtävä 14 päivän kuluessa siitä hetkestä, jona päällikkö tai laivanisäntä on saanut tiedon 14 §:ssä tarkoitetusta pysäyttämispäätöksestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

19 §

19 §

*Muutoksenhaun vaikutus päätökseen**Oikaisuvaatimuksen ja muutoksenhaun vaikutus päätökseen*

Valitus ei estä 14 §:ssä tarkoitetun aluksen pysäyttämistä, sen käytön rajoittamista eikä sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käytön kieltämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei valitusviranomainen toisin määrää.

Oikaisuvaatimuksen tekeminen tai valitus eivät estä 14 §:ssä tarkoitetun aluksen pysäyttämistä, sen käytön rajoittamista eikä sen varusteen, laitteen, toiminnon tai järjestelyn käytön kieltämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisupäätöksen tekijä tai valitusviranomainen toisin määrää.

23 §

23 §

*Tarkemmat säännökset ja määräykset**Tarkemmat säännökset ja määräykset*

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Liikenneministeriö voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä alusturvallisuuden valvonnasta. Lisäksi merenkulkuhallitus voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä alusturvallisuuden valvontaan liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

Liikenneministeriö voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia säännöksiä alusturvallisuuden valvonnasta. Lisäksi merenkululaitos voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä alusturvallisuuden valvontaan liittyvistä teknisistä yksityiskohdista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .
